

FRÅGOR FÖR DAGEN

Massmedia och u-länderna

Vid sidan om skolundervisningen som inte förslår så långt inom länder och folk med mer än 80-90 procent analfabeter kommer självfallet massmedia att spela en avgörande roll för framstegen. UNESCO som är FN:s organisation för uppfostran, vetenskap och kultur borde ha kunnat konstatera detta för länge sedan och vidtagit åtgärder för att i möjligaste mån utnyttja massmedia för den ekonomiska och sociala utvecklingen inom u-länderna. Efter långt dröjsmål har UNESCO först nu offentliggjort en undersökning av doktor Wilbur Schramm vari massmedias betydelse för u-länderna analyseras. Nästan allt vad som sägs om detta år 1964 kunde lika gärna ha sagts för 10-20 år sedan. Följande konstateras: behovet av upplysning och skolning i utvecklingsländerna är så väldiga att man endast kan fylla det genom att effektivt använda massmedia. Människorna måste informeras, övertygas och läras. Informationsflödet är beklagligt otillräckligt både i u-länderna själva och mellan dessa och den moderna världen. Särskilt ogynnsamt är läget för länder som befinner sig på ett tidigt utvecklingsstadium (!).

För visso har doktor Schramm rätt då han betraktar det som ett mirakel att vi nu är i det läget att kunna utsträcka vår undervis-

ning och information till länder och folk som saknar både läskunnighet, skollärare och administrativa FN-tjänstemän. Det sägs ändå att massmedia har svårt att klara sig i konkurrensen med andra informationsformer! Man frågar sig i så fall vad detta skulle vara för konkurrens? Naturligtvis är det omöjligt även för u-ländernas folk att undfå information så länge man inte äger några radio- och TV-apparater och inte kan tyda det skrivna och tryckta ordet.

Rehabiliteringsorganisationen

Först efter det att Centrala rehabiliteringsberedningens betänkande nr 2 tryckts och överlämnats har föredrag och debattinlägg från den s.k. huvudmannakonferensen den 12-13 mars 1964 samlats i en behändig och värdad volym och tillställts deltagarna. Det var bl.a. genom denna konferens som CRB beredde vägen för det aktuella betänkandet. Konferenstrycket kompletterar detta på många sätt och kommer i behaglig anpassning till tiden för remissbehandlingen. CRB och dess sekretariat har tydligen fantasi och förmåga att finna nya vägar för att informera och övertyga, samtidigt som den skaffar sig själv nyttiga och nödvändiga kunskaper. Boken ger

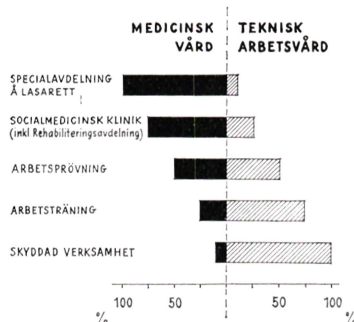
många vägledande upplysningar om CRB:s intentioner samt i en rad artiklar synpunkter och aspekter av representanter för huvudmän, myndigheter och forskare. Av stort intresse är professor Gunnar Lindgrens inlägg rörande rehabiliteringsbehovet och de socialmedicinska klinikernas ställning i organisationen. Överhuvudtaget har CRB genom betänkandet och konferenstrycket angett sådana riktlinjer för rehabiliteringens och arbetsvårdens utveckling att berättigade förhoppningar om en effektiv samordning nu kan hysas.

E. H.

Svenska Läkartidningen annorlunda

Svenska Läkartidningen förlorar vid nyåret sitt föga använda prefix och blir rätt och slätt "Läkartidningen". Samtidigt genomgår den en rationalisering med förändrat format och ny layout. Tidningen skall i högre grad än förut vara ett organ för läkarnas fackliga angelägenheter och för deras vidareutbildning. Det mer än 60 år gamla fickformatet lämnas för bättre variering av stil och innehåll. Annonserna som på senare år varit till visst hinder för läsningen kommer i fortsättningen att i huvudsak samlas före och efter text. En ingående granskning görs av det vetenskapliga manuskriptmaterialet. Översiktsartiklar kommer att intagas i fortbildningens intresse varigenom den under senare år förekommande Scola postgraduata försvinner. Samtidigt tillkommer en avdelning för korrespondens och en frågespalt. Tidningens redaktion som avsevärt upprustats beräknar att för kvalificerade artiklar även kunna er-hålla medverkan av sakkunniga icke läkare.

Samspelet mellan medicinsk vård och teknisk arbetsvård i ett rehabiliteringsförlopp.

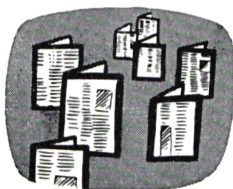

Rationalisering till döds?

Svenska Socialvårdsförbundet skall upphöra att fungera som självständigt organ, i stället skall det uppgå i Svenska Stadsförbundet och Svenska Kommunförbundet. I samband därmed läggs två tidskrifter ned, Svenska Socialvårdsförbundets tidskrift och Tidskriften Barnavård och ungdomsskydd. I stället kommer en ny tidskrift att se dagen med namnet "Socialt Forum". Den nya tidskriften uppges komma att täcka frågor och problem som har med socialvård, barnavård, nykterhetsvård och dylikt att göra. Tidskriften vänder sig i första hand till förtroendemän och tjänstemän i nämnder och styrelser, vilka har uppgifter inom socialvården, men även till andra intresserade för dessa ämnesområden.

Tidskriften har som redaktionskommitté direktörerna i respektive huvudmannaförbund Sven-Olof Dahlman, Sven Järdler och Gunnar Krantz. Ansvarig utgivare blir direktör Dahlman.

Man vill tillönska den nya tidskriften stor framgång. Den har sannolikt en uppgift att fylla. Å andra sidan kan man gripas av farhågan att det goda som kan framkomma, ändå har och redan haft det onda med sig att ett ännu någorlunda fritt socialvårdsförbund alltså upphör och att den möjlighet till ingjutande av friska idéer och av huvudmän och myndigheter oberoende synpunkter nu går förlorad. Det är svårt att förstå hur den nya tidskriften skall kunna undgå att vara annat än ett forum för huvudmännens administrativa intressen i första hand.

TIDSKRIFTER OCH DAGSPRESS

Sjukvårdskrisen

Alla utredningar och diskussioner om sjukvårdskrisen sysslar ständigt med samma delproblem och förmodade orsaker till personalbristen. Att lönen spelar sin roll liksom skatten och den brutna arbetstiden tycks de flesta vara eniga om numera. Ofta brukar dock sambeskattningsfrågan nedvärderas. Såväl personalbristen som behovet av strukturrationalisering i slutet och öppen vård gör, under den pågående medicinska evolutionen, sjukhusplaneringen särskilt komplicerad. Konventionella vanor och värderingar får ej hindra en ordning som kan göra det möjligt att trots allt klara sjukvårdsbehovet.

Arbetet skriver:

Många orsaker till den stora cirkulationen har nämnts under diskussionen. Sambeskattningen och den enligt mångas åsikt låga lönen är de oftast angivna skälen. Men det förefaller som om den obekväma arbetstiden är ett minst lika allvarligt hinder för rekryteringen. Alla ansträngningar måste tydligen göras för att i så stor utsträckning som möjligt få sammanhängande arbetstid och deltidstjänster. Likaså är det nödvändigt, att man sörjer för att det finns barndaghem, som är öppna på sådana tider att de passar personalens arbetstider.

Mycket ofta påtalas också den starka rangskillnaden mellan olika personalgrupper. Här visar visserligen de yngre sjuksköterskorna en mera demokratisk tendens, men de

äldre håller i regel strängt på sin prestige. Upprätthållandet av ett gammalt patriarkaliskt tänkande inom sjukvården har stött bort många.

Det pågår en omfattande utbyggnad av sjukvårdens materiella resurser och ett stort utbildningsprogram på alla nivåer är under utveckling, men uppenbarligen är den viktigaste uppgiften för ögonblicket att skapa sådana förhållanden för personalen, att den finner det fördelaktigt att stanna.

Svårigheterna belyses av *Svenska Dagbladet* sålunda:

I TV-debatten på måndagskvällen gjorde socialminister Aspling det ena märkvärdiga försöket efter det andra att bagatellisera den svåra sjukvårdskrisen. Det är en ofruktbar taktik. Vill man nå positiva resultat, är det klokt att lyssna till andra röster. Om vi inte skall slå världsrekord i konsten att bygga tomma sjukhus, måste vi målmedvetet ge oss in i kampen om arbetskraften, sade sålunda medicinalrådet Stig Lindgren i den föreläsning, som han höll vid läkarstämman i söndags. Det är en ståndpunkt, som man kan förstå, och man tar med stort intresse del av hr Lindgrens förslag hur man skall få in ungdom på sjukvårdsområdet förhållandevis snabbt efter skolan och ge den en efter omständigheterna lämpligt avpassad utbildning.

Kommer det över huvud taget att finnas någon möjlighet att fylla vakanser av alla slags anställda med nuvarande växande efterfrågan på sjukvård här i landet? Hjälper det med en aldrig så energisk intagning och utbildning på olika nivåer? Sannolikt är svaret nej. Medicinalrådet Lindgren var inne på ämnet, då han i sin förutnämnda föreläsning yttrade, att vi måste rätta mun efter matsäcken och deklarera att vi inte har personalresurser stora nog att tillgodose "de omätliga kraven på sjukvårdskonsumtion".

Man måste ge hr Lindgren rätt. Befolkningsutvecklingen talar sitt tydliga språk. För Storstockholm skulle det tex behövas nyrekrytering av cirka 2 000 personer per år — alla kategorier är då medräknade utom läkarna — och det vore numerärt detsamma som 20 till 25 procent av en kvinnoårsklass inom regionen under sextio-talet! Ett annat exempel: för att i hela landet få balans mellan tillgång och efterfrågan på sjukskö-